

letnice dež. zbora in je vsled tega sklicala deželni zbor v Koper.

Lahi so vladi odgovorili s tem, da so dež. zbor razgnali. Razmerje mej Lahi in vlado že itak ni prijazno, sedaj pa je postalo tako, da se nam zdi težko mogoče, da bi se poravnalo, ne da bi vlada trpela na ugledu. Sicer bi bil pa že zadnji čas, da se laškemu terorizmu v Istri naredi konec. Vlada naj razpusti deželni zbor, naj poskrbi, da se bodo volitve vršile strogo zakonito — in kmalu bodo sedaj toli prepotentni Lehi postali tako ponižni, da bodo iz rok zobali.

Deželni zbor kranjski.

Seja dne 21. julija.

Pogorelcem v Kropi se je dovolilo podpore 4000 K. Odobrili so se računski sklepi kranjskega učiteljskega pokojninskega zaklada, normalno-šolskega, deželno-kulturnega, deželnega posojilnega zaklada in pokojninskega zaklada deželnih uslužbencev. Za vpeljavo začasnih poučnih tečajev v vinogradništvu na kmetijski šoli v Grmu se je dovolilo 600 K. Za šolske zgradbe se je dovolilo 12.000 K in dobè: Postojna 2600 K, Senožeče 200 K, Loški potok 1000 K, Trava 200 K, Kočevska Reka 200 K, Banjaloka 400 K, Št. Janž (Dvor) 1200 K, Št. Jur pod Kumom 600 K, Raka 600 K, Hrovaški brod 500 K, Svibno 500 K, Javorje 500 K, Kokra 500 K, Ježica 1000 K, Preska 200 K, Šmartno pod Šmarno goro 200 K, Orehovica 200 K, Stopiče 400 K in Rova 1000 K. Pooblastil se je potem deželni odbor, da onim okrajno cestnim odborom, kateri z 20 % priklade ne morejo izhajati, za leto 1902 dovoli priklade, presegajoče 20 % K neposrednim davkom z izvanrednimi dokladami vred, izvzemši doklado na osebni dohodninski davek. Prošnji okrajnega sodišča v Senožečah, naj se dovoli kazensko postopanje proti poslancu Zelenu zaradi žaljenja na časti, se ni ugodilo. Na prošnjo občanov iz Zadloga pri Črnem vrhu je bilo sklenjeno, naročiti dež. odboru, da naj dež. tehnik čim prej izdela načrte za trebljenje požiralnikov in za napravo vodovoda v tisti občini. Uravnali so se potem prejemki uradnih slug, odobril se je računski sklep zaklada prisilne delavnice, dovolilo več miloščin in pokojnin ter odklonilo celo vrsto prošenj za ceste in druge stvari, katere prošnje niso bile zadosti utemeljene.

Politični pregled.

Avstro-ogrška nagodba in Čehi. — Pišoč o avstro-ogrski nagodbi, piše nek češki list, da se Čehi upro avstro-ogrski nagodbi, ako ne pride prej do sprave mej Čehi in Nemci. Oni zahtevajo pravice, da bodo imeli delež na moči in vplivu, da bodo sami tudi deležni vlade, ter da se jim popravijo krivice v narodnostnem oziru, katere morajo trpeti zlasti po odpravi jezikovnih naredb z dne 17. oktobra 1899.

Preosnova češkega volilnega reda. — Vsi češki listi se bavijo s predlogom, katerega je češka vlada te dni predložila češkemu zboru, po katerem se ima premeniti volilni red za veleposestvo. Češki listi smatrajo to preosnovo volil-

nega reda kot dokaz posebne naklonjenosti vlade ustavovernemu veleposestvu in Nemcem.

Balkan. — V Novem Bazarju so vedno poboji in nedavno so imeli pravcato ustajo, ker je bil imenovan Kaimakam, s katerim Albanci niso zadovoljni. Nad 1000 Albancev se je dvignilo, vsa skladišča so zaprta; domači beže na srbsko mejo, Nizami in Albanci napadajo Srbe in zahajajo celo na srbsko ozemlje. — Turška vlada je silno zamerila italijanskemu ministru Prinetti-ju, da je povodom razprave o zunanjem proračunu govoril o pravicah Italije do Albanije, kakor bi bila Italija res edina gospodovalka nad Albanijo. Pri italijanskem poslaništvu v Carigradu je vsled tega turška vlada kratko pa odločno izrazila željo, naj se v bodoče v državnem zboru Lahi izogibljejo podobnih razprav.

Pot srbske kraljeve dvojice v Petrograd. — Pred mesecem je izjavil srbski kralj Aleksander v sporazumljenju s petrogradsko vlado, da želi obiskati s kraljico Drago ruskega cara Nikolaja. Zdaj javlja srbski poslanik v Petrogradu, da hoče car z veseljem sprejeti srbsko kraljevo dvojico. Temu obisku se pripisuje tudi političen pomen.

Francija. — Statistični urad mesta Pariza je objavil studijo o zadnjem ljudskem štetju na Francoskem. Stevilo Francozov znaša nekaj manj kot 38,600.000 oseb. Po vseh okrajih se je število prebivalcev zmanjšalo; izvzeti so le oni okraji, kjer so velika mesta. Vsega skupaj je prirastlo le 330.000 oseb, največ seveda v Parizu. V istem času je prirastlo v Nemčiji 4,065 000 duš. Med velevladmi stoji Francija na predzadnjem mestu.

Vojna v južni Afriki. — Dne 15. t. m. v Londonu objavljena lista o izgubah kaže zopet več bojev, o katerih je Kitchener molčal, ker so bili menda vsi za Angleže nesrečni, in v katerih so imeli več ranjenih, mrtvih in ujetih. Potem ni čudno, da angleška opozicija radi nesrečne vojne vedno hujše napada vlado ter vedno odločneje zahteva, naj se vojna konča: Takih mirovnih shodov je bilo že več, na katerih so bile sprejete resolucije, ki obsojajo južno-afrikanško vojsko ter zahtevajo, naj se dovoli Burom popolna neodvisnost. Došla je novica, da je bil angleški general French že dvakrat ujet, ter da so ga hoteli Buri ustreliti; posredoval je zanj Kitchener, ki je zamenjal Frencha za 1000 ujetih Burov. Kasneje je došla vest, da to poročilo ni resnično.

Nemiri v Kini so se zopet ponovili. To velja posebno o pokrajini Čili, kjer je višji kitajski častnik Tienlosiang zbral okolo sebe veliko število boksarjev in odpuščenih vojakov ter nahujskal prebivalce raznih utrjenih mest in vasij, naj se ustavijo pobiranju davkov. Tienlosiangove čete so imele že več bojev s cesarskimi oddelki, v katerih so bili zadnji poraženi. Nadalje je došlo poročilo, da princ Tuan še vedno obvladuje kitajski dvor. Tuan namerava napraviti državni prevrat in svojega sina proglasiti za cesarja.

Obrtnija.

Zavarovalstvo.

Z ministersko naredbo z dne 5. marca 1896. l. se je državno nadzorstvo nad vsemi privatnimi zavarovalnicami na novo in sicer prav dobro in občekoristno uredilo. Ta naredba obsega tudi določbo (§ 42), da mora ministrstvo notranjih del v perijodičnih publikacijah pojasniti stanje zavarovalstva v naši državni polovici, tako, da dobi vsakdo jasen vpogled v zavarovalne razmere in tudi vpogled v razmere posameznih zavarovalnic, kar ni brez pomena.

Prva taka publikacija o stanju zavarovalstva je izšla te dni ter podaja vse, kar je treba vedeti o zavarovalstvu. Ta publikacija se nanaša na leto 1898 in reči se mora, da je dragocen prispevek k literaturi o zavarovalstvu, kajti doslej se je zavarovalska statistika naslanjala zgolj na date, ki jih je bilo posneti iz računskih sklepov posameznih zavarovalnic, dočim se o drugih, jako važnih stvareh ni moglo ničesar izvedeti. Zdaj je temu drugače, ker publikacija ministrstva notranjih del — prva knjiga obsega 295 strani v kvartu in 54 obsežnih statističnih tabel — daje vsestransko sliko vseh, na zavarovalstvo nanašajočih se razmer. Publikacija je tako urejena, da se posamezne zavarovalne stroke posebej obravnavajo.

Z zavarovanjem na življenje se je v l. 1898 glasom te publikacije bavilo v naši državi 24 domačih in 21 inozemskih zavarovalnic. Skupna pri njih zavarovana svota je znašala 1554 milijonov kron, dohodki na premijah so znašali $103\frac{9}{10}$ milijonov kron, dohodki na obrestih od naloženih glavnic pa so znašali $28\frac{9}{10}$ milijonov. Te zavarovalnice so skupaj izplačale na kapitalijah in rentah $45\frac{3}{5}$ milijonov kron.

Z zavarovanjem zoper požar se je bavilo 33 domačih, 7 inozemskih zavarovalnic in 253 lokalnih društev. Skoro 90 % vseh objektov je bilo zavarovanih pri domačih zavarovalnicah. Skupna zavarovalna svota je znašala 19.740 milijonov kron, za škodo se je izplačalo $36\frac{1}{2}$ milijona, to je 75 % vseh vplačanih premij. Visokost premij kaže, da iste zlasti pri večjih objektih in prav posebno pri industrijalnih objektih konstantno padajo, kar pač kaže, kako huda konkurenca vlada med posamičnimi podjetji.

To sta glavni stroki zavarovalstva, ki zanimata nas Slovence. V prihodnje hočemo z ozirom na podatke te publikacije izreči svoje mnenje o nekih domačih naših razmerah.

Kmetijstvo.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V veliki dvorani „Mestnega doma“ je bil dne 21. junija letošnji redni občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske, katerega se je udeležilo okolo 250 članov iz raznih delov dežele. Navzoči so bili tudi deželni predsednik baron Hein, deželni glavar pl. Detela in vladni referent okrajni glavar baron Schönberger.

Občnemu zboru predsedoval je podpredsednik gosp. Fran Povše, ki je v imenu glavnega odbora pozdravil zbrane družabnike ter izjavil, da za leto 1899. ni bilo občnega zbora deloma zato, ker je bil prezaslužni družbeni predsednik, cesarski svetnik Murnik tako hudo zbolel, da se še danes ne more poprijeti dela, deloma pa se je ta prilika porabila, da bi se kolikor mogoče pomirili duhovi, razdraženi po občnem zboru za leto 1898. Ako se ozremo v preteklost, vidimo, da so se v kmetijski

družbi vedno najboljši sinovi naroda zbirali k složnemu delovanju; naj bi to bilo tudi v prihodnje tako, saj je položaj našega oratarja tužen in obupen, in se mu more pomoči le s složnimi močmi. Zatorej izrazi podpredsednik svoje veselje, da je pri občnem zboru tudi veleposestvo lepo zastopano, ter pozdravi končno deželnega predsednika in deželnega glavarja ter okrajnega glavarja barona Schönbergerja, proseč jih podpore in naklonjenosti kmetijski družbi.

Deželni predsednik baron Hein je izjavil, da se je rad odzval vabilu družbe, kateri prinaša srčen pozdrav c. kr. vlade. Vlada pozna tužne razmere kmetijskega prebivalstva, in si šteje v dolžnost, podpirati kmetovalca v težkem boju za obstanek. Deželni glavar pl. Detela je pozdravil zborovalce v imenu deželnega zastopa, ki z veseljem in zadoščenjem opazuje uspešno delovanje kmetijske družbe, katero bode v njenem domoljubnem delovanju tudi v prihodnje drage volje podpiral.

Družbeni tajnik ravnatelj Pirc je naznanil, da je pri občnem zboru zastopano gospodarsko društvo zagrebško ter kmetijske družbe v Gorici, Trstu, Gradcu, Celovcu, Solnogradu, na Dunaju, v Krakovem, Lvovu, Lincu in Opavi. Potem pa se je prešlo k drugi točki dnevnega reda, to je k poročilu o delovanju glavnega odbora za leti 1899. in 1900. Iz obširnega poročila navajamo, da je družba imela koncem preteklega leta 5081 rednih in poleg teh še 19 častnih in 9 dopisujočih članov. Na novo so bile ustanovljene podružnice: Knežak, Borovnica, Št. Janž, Kranjska Gora, Lože, Vrhpolje, Zgornji Logatec, Planina pri Vipavi, Zagorje na Pivki, Sušica, Selca, Skaručina, Šiška in Vrh pri Vinici. Vseh podružnic je sedaj 118, ki se nahajajo po vsi deželi ter so družbi glavna moč. Družba je mnogokrat mogla uspešno delovati le s pomočjo svojih podružnic, posebno pri pospeševanju sadjarstva, vinstva, pri porabi skupnih kmetijskih strojev in pri skupnem naročanju kmetijskih potrebščin.

Izmed družbenih zavodov in podjetij omeniti je v prvi vrsti podkovske šole, kjer so se učenci učili podkovstva ter ogledovanja mesa in živine. Občnemu zboru se je naznanilo, da se je pričelo delati na to, da se podkovska šola preosnuje v modernem zmislu, in da se najbrž pri podkovski šoli ustanovi tudi živinska bolnica. Iz družbene drevesnice se je lani članom oddalo 20.000 visokodebelnih drevesec. Družbena drevesnica je sedaj največja izmed vseh drevesnic v Avstriji, vzdrževanih iz javnih sredstev, in glavni odbor je lahko ponosen na svoje delo, katero je polagoma dovršil v prosep domačega sadjarstva. Tudi v zakup vzeti vzorni dvorec na Viču lepo uspeva, ter se je v zadnjih dveh letih oddalo 17 simodolskih in 3 pingavske bike, 2 simodolski kravi in 1 simodolsko telico. V kmetijski gospodinjski šoli bilo je tudi pretečeno leto polno število učenk (12), kar je pač dokaz, da je ta šola res potrebna. Družbeno uradno glasilo „Kmetovalec“ izhaja sedaj v 5000 izvodih.